NVE

Begrunnelse for utredningsprogram

Ny 420 kV kraftledning Isfjorden–Fannefjorden og ny Fannefjorden transformatorstasjon og ny Isfjorden koblingsstasjon

Molde og Rauma kommune i Møre og Romsdal

NVE
Norges vassdrags-
og energidirektorat

Tiltakshaver	Statnett SF
Referanse	202212975-72
Dato	20.03.2026
Ansvarlig	Ingrid Myrtveit
Saksbehandler	Rune Sakariassen

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

NVE
Norges vassdrags-
og energidirektorat

Innhold

1 Innledning 2

1.1 Tiltaket 2

2 NVEs behandling av meldingen 4

2.1 Høring 4

2.2 Møter 4

2.3 Innkomne merknader 4

3 NVEs vurdering av krav til utredninger 5

3.1 Innledning 5

3.2 Beskrivelse av anleggene, kart og vedlegg til søknaden 6

3.3 Behovet for å gjøre tiltaket 6

3.4 Samfunnsøkonomisk vurdering og teknisk og økonomiske forhold 6

3.5 Alternativer 7

3.6 Tiltakets virkning for miljø og samfunn 10

3.7 Naturfare, sikkerhet og beredskap 18

3.8 Forholdet til grunneiere og rettighetshavere 18

3.9 Utredningskrav som ikke er inkludert i utredningsprogrammet 19

4 Oppsummering og videre behandling 23

4.1 Oppsummering 23

4.2 Videre saksbehandling 24

A Vedlegg – Høringsparter 25

1 Innledning

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) mottok 15. september 2023 melding med forslag til utredningsprogram fra Statnett om en ny 420 kV kraftledning mellom Isfjorden i Rauma kommune og Fannefjorden i Molde kommune i Møre og Romsdal. Statnett melder i tillegg ny transformatorstasjon i Fannefjorden og ny koblingsstasjon i Isfjorden. Den nye kraftledningen skal erstatte dagens 132 kV ledning mellom Grytten og Istad, og denne skal rives når den nye ledningen er satt i drift.

I dette notatet sammenfattes og diskuteres høringsuttalelsene som har kommet inn i forbindelse med høring av Statnett SF (Statnett) sitt forslag til utredningsprogram. På grunnlag av innkomne uttalelser og NVEs egne vurderinger, fastsetter NVE et utredningsprogram for tiltaket. Utredningsprogrammet er utformet som et eget brev av i dag, NVE ref. 202212975-71 og bør leses i sammenheng med dette notatet. Utredningsprogrammet er også tilgjengelig på NVEs nettsider for saken www.nve.no/16100/A.

1.1 Tiltaket

Kraftledningen Statnett melder har flere traséalternativer fordelt på to ulike delstrekninger, henholdsvis nord og sør for Langfjorden (fjordspennet over Langfjorden ble oppgradert i 2020 og deler tiltaket inn i to delstrekninger). Alternativene er nummerert etter dette, slik det fremgår av figur 1. De meldte traseene er mellom ca. 30 og 35 km lang, avhengig av valgt traséalternativ og valgt plassering av stasjonene. De meldte stasjonsalternativene medfører forskjellige løsninger for ledningstrasé inn mot stasjonene og ulike konsekvenser for lokal- og regionalnetteiere i området. Det vil bli behov for omlegging og riving av eksisterende nett tilhørende Elinett AS, Mellom AS, Linja AS og Romsdalsnett AS.

Tiltakene det meldes om er:

- Ny 420 kV kraftledning Isfjorden–Fannefjorden, bestående av:
    - Luftledning fra ny koblingsstasjon i Isfjorden til fjordspenn over Langfjorden i Rauma kommune. Det er meldt et alternativ med parallellføring med eksisterende 132 kV ledning (alt. 1.0) og et nytt traséalternativ fra området Breivika til Langfjorden (alt. 2). I tillegg er det meldt tre alternative tverrforbindelser som kobler sammen hovedalternativene (alt. A, B og C).
    - Luftledning fra ny transformatorstasjon i Fannefjorden til fjordspenn over Langfjorden i Molde kommune. Det er meldt et alternativ med parallellføring med eksisterende 132 kV ledning (alt. 1.0), et nytt traséalternativ med fjordkryssing lenger øst i Fannefjorden (alt. 1.1), og et nytt traséalternativ lenger vest i Fannefjorden (alt. 2).
- Ny Fannefjorden transformatorstasjon med tre alternative plasseringer:
    - Bollhaugen (alternativ A).
    - Larkebakkane (alternativ B).
    - Eidseter (alternativ C).
- Ny Isfjorden koblingsstasjon med tre alternative plasseringer:
    - Moa (alternativ A).
    - Høgholen (alternativ B).
    - Heggensmoen (alternativ C).

- Riving av Istad transformatorstasjon etter idriftsettelse av ny stasjon i Fannefjorden.
- Forlengelse av 132 kV ledningen Brandhol–Istad. Siden Istad transformatorstasjon skal rives, må denne ledningen ha innføring til ny Fannefjorden transformatorstasjon.
- Riving av 132 kV kraftledning Grytten–Istad etter idriftsettelse av ny 420 kV ledning og stasjoner. Fjordspennet over Langfjorden som ble oppgradert til 420 kV i 2020 skal beholdes.
- Det vil i tillegg være nødvendig med noe omlegging og riving av eksisterende ledninger tilhørende Statnett og andre lokal- og regionalnetteiere i området.

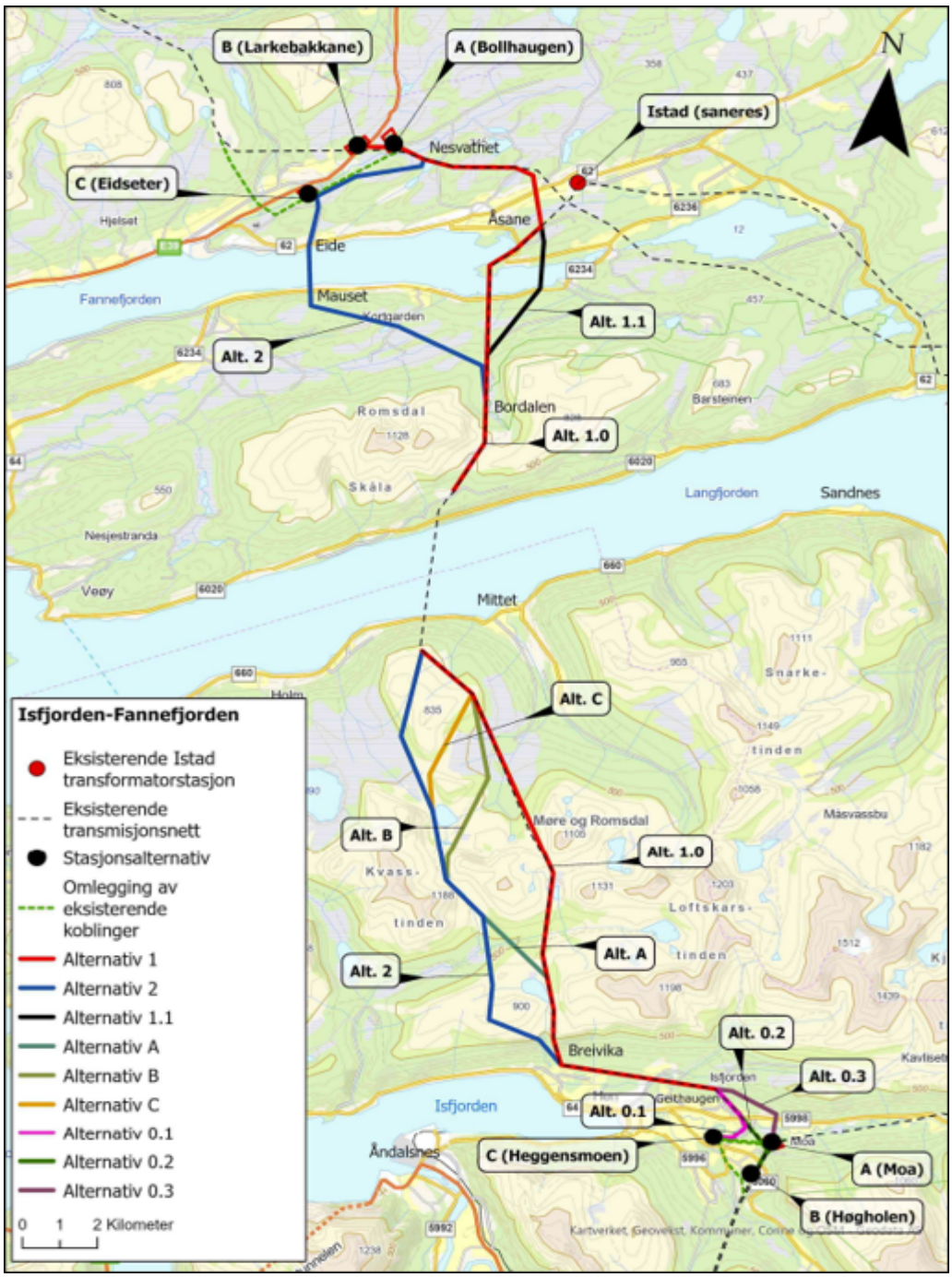

Figur 1: Oversikt over de meldte alternativene. Kilde: Statnett.

Statnett begrunner meldingen med stor forbruksøkning i områdene Romsdalshalvøya og Nordmøre. Samtidig vil dagens kraftnett være høyt utnyttet mot midten av 2020-tallet når allerede tildelt kapasitet blir tatt i bruk. Det vil derfor være behov for en spenningsoppgradering for å unngå videreføring og utvidet bruk av systemvern eller tilknytning av kunder på særskilte vilkår, noe som vil medføre redusert forsyningssikkerhet for noen.

I tillegg konkluderer konseptvalgutredningen (KVU) «Tilrettelegging for forbruksvekst i Nordmøre og Romsdal» (Statnett 2022) med et behov om økt transformering i Fræna og i KVU «Nyhamna» ble et indre konsept fra Isfjorden til Fræna anbefalt. Statnett skriver at ny 420 kV-ledning fra Isfjorden til Fannefjorden vil være et første trinn mot dette målnettet for å sikre økt kapasitet i regionen raskest.

2 NVEs behandling av meldingen

NVE vil i dette kapitlet redegjøre for vår behandling av Statnetts melding med forslag til utredningsprogram for ny 420 kV kraftledning mellom Isfjorden og Fannefjorden, ny Fannefjorden transformatorstasjon og ny Isfjorden koblingsstasjon. NVE behandler saken etter plan- og bygningslovens forskrift om konsekvensutredninger av 21. juni 2017.

2.1 Høring

NVE sendte meldingen på høring 16. april 2025. Statnett videresendte informasjon om NVEs høring og folkemøter til berørte grunneiere, rettighetshavere, naboer og gjenboere. De berørte kommunene ble bedt om å legge meldingen ut til offentlig ettersyn. Den offentlige høringen av meldingen ble kunngjort etter gjeldende regler i Norsk lysingsblad og i avisene Romsdals Budstikke og Åndalsnes Avis. Fristen for å komme med høringsuttalelse til meldingen ble satt til 13. juni 2025.

Hvilke instanser som fikk meldingen på høring framgår av vedlegg A.

2.2 Møter

NVE arrangerte informasjonsmøter med Molde kommune 6. mai 2025 og Rauma kommune 7. mai 2025. Møre og Romsdal fylkeskommune og Statsforvalteren i Møre og Romsdal var også invitert til disse møtene. NVE arrangerte også åpne folkemøter for alle interesserte 6. og 7. mai 2025 i henholdsvis Kleive (Molde kommune) og Isfjorden (Rauma kommune). Statnett deltok også på møtene.

I løpet av de samme dagene som NVE avholdt kommune- og folkemøter i forbindelse med høring av meldingen, gjennomførte NVE og Statnett også befaring av utvalgte områder langs traseene og stasjonsalternativene.

2.3 Innkomne merknader

NVE mottok totalt 49 høringsuttalelser til meldingen. Statnett kommenterte uttalelsene i brev av 10. desember 2025, NVE-ref. 202212975-66.

De fleste høringsuttalelser fokuserer på negative virkninger i nærheten til områdene i og rundt Isfjorden og Fannefjorden. Mange uttrykker bekymring for nærvirkninger (støy, elektromagnetisk stråling, visuelle virkninger og økonomisk kompensasjon) og forurensning og skade på drikkevann.

Temaer som går igjen hos flere høringsparter er landskapsvirkninger og virkninger for naturmangfold, friluftsliv og landbruk. Det har også kommet inn flere forslag til justering av traseer, kryssing av dagens ledning og bruk av dagens trasé.

Under NVEs vurderinger har vi gjengitt de delene av uttalelsene, og Statnetts kommentarer til uttalelsene, som er relevante for vår utarbeidelse av utredningsprogram. Høringsuttalelsene og søkers kommentarer er tilgjengelige via offentlig postjournal (eInnsyn) www.einnsyn.no og/eller sakens nettside www.nve.no/16100/A.

3 NVEs vurdering av krav til utredninger

Utredningsprogrammet er spesifisert i et eget brev av i dag og er en arbeidsbeskrivelse på det NVE mener må utredes før tiltaket kan søkes om etter energiloven, NVE ref. 202212975-71 (fastsatt utredningsprogram). NVEs veileder for utforming av søknader om konsesjon for nettanlegg skal brukes som hjelpemiddel for å få nærmere veiledning om omfanget av utredninger og krav knyttet til kartkvalitet, definisjon av anleggsveier m.m. Utredningsprogrammet dekker utredningskravene etter både forskrift om konsekvensutredninger og energiloven.

NVE mener at Statnetts forslag til utredningsprogram i store trekk omfatter alle standard utredningskrav som NVE stiller i slike saker. De danner dermed et godt utgangspunkt, og dekker også flere av innspillene som har kommet inn. NVE bemerker at enkelte temaer er spesifisert nærmere i utredningsprogrammet.

NVE har gjennom høring av forslaget til utredningsprogram mottatt innspill til utredninger som kreves gjennomført, i tillegg til de Statnett har foreslått. Det har kommet innspill til konkrete temaer som kreves utredet, traséjusteringer/nye traseer og justeringer av plassering av stasjonsalternativer. Vi har vurdert alle innspillene nedenfor.

Vi vil i de følgende kapitlene vurdere konkrete forslag til nye utredningskrav som har kommet i høringsuttalelsene. Forslaget til utredningsprogram for ny 420 kV ledning Isfjorden–Fannefjorden og nye stasjonsalternativer og innkomne merknader danner, sammen med NVEs vurderinger, grunnlaget for drøftingen av hva som vurderes som beslutningsrelevante temaer. Vurderingen av temaer er bygget på disposisjonen i selve utredningsprogrammet.

3.1 Innledning

Innledningsvis i utredningsprogrammet spesifiserer NVE hva som skal legges til grunn for konsekvensutredningen. Formuleringene gjelder for alle deler av tiltaket og alle utredningstemaene nevnt i utredningsprogrammet.

I utredningsprogrammet anbefaler NVE at det brukes standard metodikk, som Miljødirektoratet veileder M-1941/2020 *Konsekvensutredninger for klima og miljø*. Vi viser også til oversikt i Miljødirektoratets veileder M-1324/2019 *Konsekvensutredninger: anerkjent metodikk og databaser for innlegging av data*. NVE forutsetter at Statnett benytter seg av relevante tilgjengelige kilder for de ulike temaene, også de som er nevnt i høringsinnspill, dersom disse er relevante og oppdatert.

Statnett skal kort redegjøre for metoder og datagrunnlag som er benyttet i utredningene. De skal også opplyse om eventuelle problemer i innsamlingen av data, eller ved metoder som er brukt i utredningsarbeidet. Bakgrunnen for dette er å sikre at utredningene er av tilfredsstillende kvalitet og mest mulig etterprøvbare. Vi forutsetter at Statnett samordner fagutredninger som utfyller

hverandre, eller som må sees i sammenheng for å kunne belyse konsekvensene, eksempelvis landskap og friluftsliv.

NVE ber Statnett i nødvendig grad å kontakte regionale myndigheter, berørte kommuner og interesseorganisasjoner i utredningsarbeidet.

3.2 Beskrivelse av anleggene, kart og vedlegg til søknaden

NVE stiller krav om at Statnett skal beskrive de elektriske anleggene og nødvendige permanente og midlertidige hjelpeanlegg som bygg, veier og riggplasser som skal bygges og rives. Både vurderte og omsøkte alternativer skal beskrives og vises på kart. Statnett skal også gi en overordnet beskrivelse av anleggsarbeidene, herunder behov for transport langs offentlige og private veier/traseer, kraftledningstraseer og ev. bruk av havner. Statnett skal også beskrive forventet tidsplan for gjennomføring av tiltakene.

Kapittel 2 Beskrivelse av planlagte anlegg i NVEs veileder for utforming av søknader om konsesjon for nettanlegg skal brukes som hjelpemiddel for å få nærmere veiledning om omfanget av utredninger og krav knyttet til beskrivelse av anleggene.

Som det framgår av kravene i veilederens kapittel 2, skal Statnett redegjøre for typer materialer som planlegges brukt, herunder hvordan tiltaket planlegges for å redusere klimagassutslipp fra materialer og anleggstransport.

NVE krever at Statnett skal utarbeide nødvendige kart, situasjonsplaner, visualiseringer og tegninger og andre vedlegg i tråd med veilederens krav til vedlegg til søknaden. Dette gjelder for kraftledningene, transformatorstasjoner, koblingsstasjoner og ev. muffehus og ilandføringsanlegg.

3.3 Behovet for å gjøre tiltaket

Behovet for å gjøre tiltak skal beskrives med utgangspunkt i NVEs veileder for samfunnsøkonomiske analyser av nettiltak og kravene i kapittel 3 Behovet for å gjøre tiltak i NVEs veileder for konsesjonssøknad for nettanlegg. Søknaden skal inneholde et sammendrag av behovet for å gjøre tiltak, men det kan henvises til relevant områdestudie og konseptvalgutredning i PlanNett for mer utfyllende informasjon. Hvis behovet for tiltak har endret seg betydelig siden utredningen ble gjennomført, må endringene komme frem i søknaden. Dette vil ivareta tidligere føring fra ED, som besluttet at KVU «Tilrettelegging for forbruksvekst i Nordmøre og Romsdal» fra 2022 ikke er gjenstand for ekstern kvalitetssikring, men at behovet for å gjøre tiltak må bli spesielt tydelig begrunnet i konsesjonssøknaden.

3.4 Samfunnsøkonomisk vurdering og teknisk og økonomiske forhold

Statnett skal gjøre en samfunnsøkonomisk vurdering og gi informasjon om relevante tekniske og økonomiske forhold med utgangspunkt i NVEs veileder for samfunnsøkonomiske analyser av nettiltak og kravene i kapittel 4 Samfunnsøkonomisk vurdering og tekniske forhold i NVEs veileder for konsesjonssøknad for nettanlegg. Dette innebærer å vise til gjennomført samfunnsøkonomisk vurdering av konsepter, samt å gjøre en vurdering av ulike tiltak innenfor det valgte konseptet. Tiltakene skal sammenlignes med et nullalternativ som er utformet i tråd med veilederen, og

sammenligningen skal gjøres ved bruk av prissatte og ikke-prissatte virkninger. Det skal også gis en begrunnelse for den tekniske utformingen av det omsøkte anlegget. Grensesnitt mot og hvordan de ulike tiltakene påvirker regionalnettet skal belyses i søknaden, og vi henviser til høringsuttalelser fra bl.a. Elinett.

Statnett kan i søknaden henvise til tilhørende konseptvalgutredning i PlanNett, men søknaden skal som minimum inneholde et kort sammendrag. Statnett skal vurdere om sentrale forutsetninger som ligger til grunn for anbefalingen av «indre konsept» fremdeles er gjeldende. Hvis det er større endringer i sammenlignet med tidligere analyser, skal disse, samt betydningen av dem, komme tydelig frem.

3.5 Alternativer

Statnetts meldte traséalternativ og stasjonsalternativ er vist i figur 1 og 2 med henholdsvis heltrukne streker og punkter. Vurderte, men forkastede, traséalternativer er vist med blå stiplete streker i figur 2. I høringen av meldingen har NVE mottatt innspill på de foreslåtte løsningene, i tillegg til alternativer/justeringer av de meldte traseer og stasjoner. Statnett har vurdert innspillene i sine svar på høringsuttalelsene. Nedenfor vurderer NVE hvilke alternativer/justeringer Statnett skal utrede videre.

Forslag om alternativer/justeringer som NVE ikke har inkludert i utredningsprogrammet, og NVEs begrunnelse for dette, er beskrevet i kapittel 3.9.

NVE presiserer at de traseene vi ber om at skal utredes, ikke må omsøkes. Statnett må selv avgjøre og begrunne traseene som omsøkes. Dersom noen av alternativene som skal utredes vurderes å ha så store ulemper at de ikke er realistiske, kan disse tas ut av det videre utredningsarbeidet. Det skal da begrunnes hvorfor Statnett eventuelt ikke ønsker å søke om disse traseene.

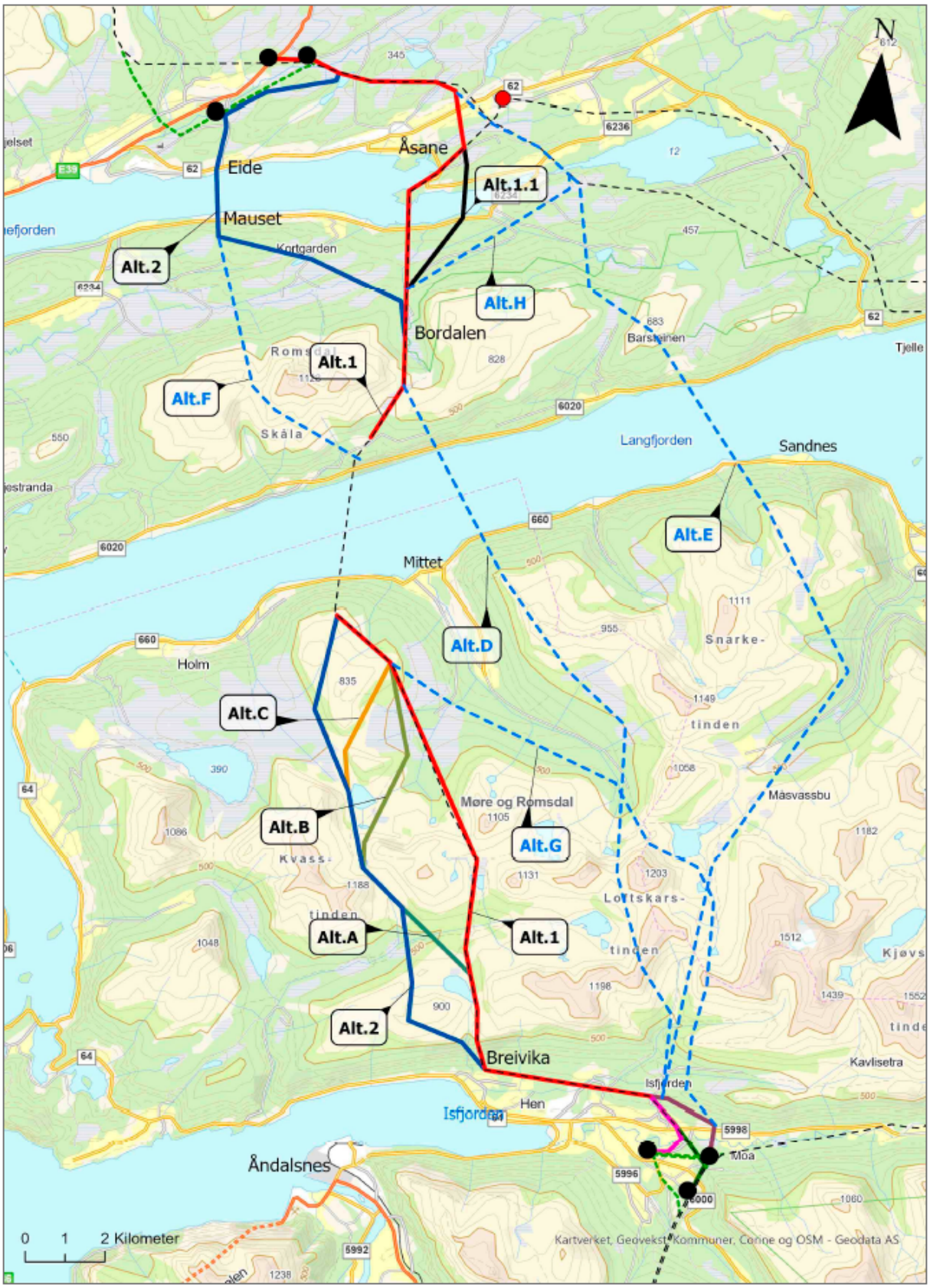

Figur 2: Oversikt over meldte og forkastede alternativer. Kilde: Statnett.

3.5.1 Statnetts meldte stasjonsalternativer

NVE krever at oppgraderinger eller ombygging av eksisterende transformatorstasjoner og/eller koblingsstasjoner eller bygging av nye transformatorstasjoner og/eller koblingsstasjoner som følge av tiltaket, skal utredes og inngå som en del av søknaden.

3.5.2 Statnetts meldte ledningsalternativer

NVE har mottatt mange høringsinnspill fra myndigheter, interesseorganisasjoner, og av grunneiere og rettighetshavere som er berørt av de ulike traseene. Mange uttrykker motstand mot alternativene som berører deres eiendom, blant annet som følge av landbruk og nærvirkninger av de elektriske anleggene.

NVE registrerer at det er delte meninger om alternativene Statnett har foreslått. NVE mener derfor at det er fornuftig å konsekvensutrede disse nærmere før alternativer legges bort. NVE vil derfor stille krav i utredningsprogrammet om at Statnetts meldte alternativ 0.1, 0.2, 0.3, 1.0, 1.1, 2.0, A, B og C utredes nærmere. NVE minner i den forbindelse om at Statnett kan ta alternativer ut av det videre utredningsarbeidet om de vurderes å ha så store ulemper at de ikke er realistiske.

3.5.3 Justeringer av alternativ 1.0

NVE har mottatt flere høringsinnspill som omhandler justeringer av alternativ 1.0 for å unngå nærføring og negative virkninger for landskap, kulturmiljø og landbruk. Under følger en gjennomgang av disse.

Johnny Hansen (NVE-ref. 202212975-9 og NVE-ref. 202212975-21) ber om at alternativ 1.0 justeres forbi setertunet ved Breivikskaret i Rauma kommune. Hansen mener at ledningen bør bygges lenger mot øst, og bakenfor berørt hytte, for å hensynta setertunets bebyggelse og turstier (se figur 3). Det er også flere andre høringsparter som kommenterer at setertunet ved Breivikskaret bør hensyntas. Statnett skriver som svar til uttalelsen at de vil vurdere justeringer av trasé på den aktuelle strekningen.

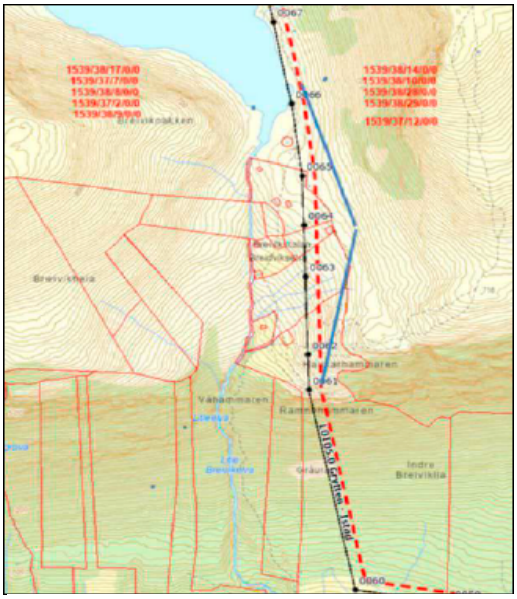

Figur 3: Kart som viser eksisterende (svart), meldt (rød) og justert (blå) trasé ved Breivikskaret. Kilde: Uttalelse fra Johnny Hansen.

Sverre Solli (NVE-ref. 202212975-38) og **Anette Lykkeslett Solli** (NVE-ref. 202212975-66) mener at ved Kleive bør traseen justeres lenger øst eller vest for å unngå enda en ledning over gården Brattsetgjerdet i Molde kommune. Andre høringsparter har også kommentert dette. Grunneier har fremlagt konkrete forslag til justert trasé (se figur 4) og Statnett skriver i sine svar til uttalelsene at de vil utrede både det østlige og vestlige forslaget fra grunneier. Flere andre høringsparter nevner også dette - Bård Owe Ytterhaug, Molde bondelag, Simen Myrseth Reitan.

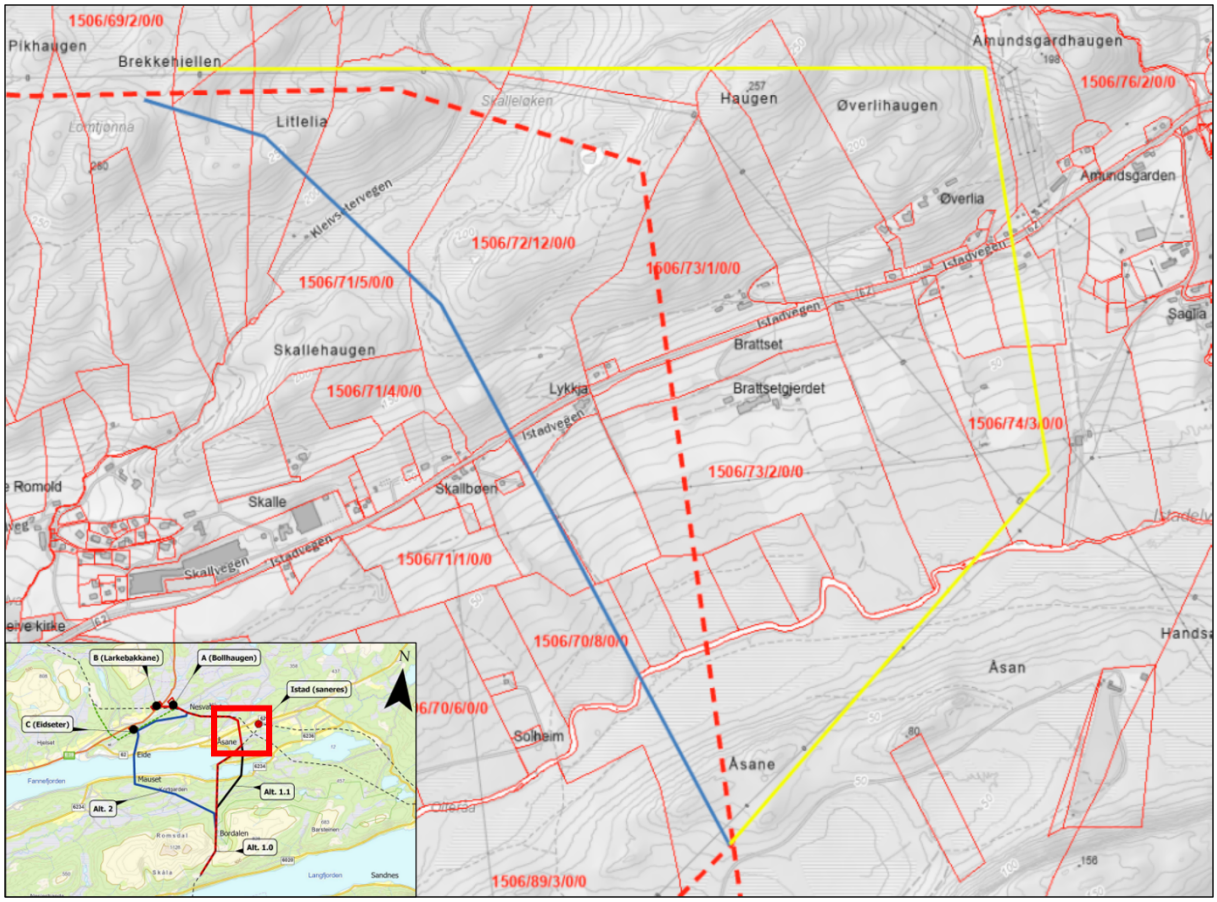

Figur 4: Kart som viser meldt (rød) trasé samt alternative/justerte (blå og gul) traseer ved Kleive. Kilde: Uttalelse fra Sverre Solli.

NVE ber Statnett utrede de to forslagene til justeringer av alternativ 1.0.

3.5.4 Justering av alternativ 2.0

NVE har mottatt ett høringsinnspill som omhandler justering av alternativ 2.0 for å unngå nærføring til rekreasjonsområde.

7. Juni Skytterlag (NVE-ref. 202212975-35) skriver at de anser det som ugunstig at alternativ 2.0 vil komme over deler av deres skytebane i Vasslia. Statnett skriver som svar på uttalelsen at de vil se på mindre justeringer fra Bordalen til Høghaugen for å unngå konflikt med skytebanen.

NVE ber Statnett utrede forslaget.

3.6 Tiltakets virkning for miljø og samfunn

3.6.1 Generelle krav til konsekvensutredningen

3.6.1.1 Metodikk og datagrunnlag

NVE stiller krav om at det brukes anerkjent metodikk, og at utredningene skal utføres av personer med relevant fagkompetanse. Det skal framgå hvem som har utarbeidet utredningene, og

gjennomført feltbefaringer og -kartlegginger, og hvilken relevant kompetanse disse har. NVE stiller også krav om at Statnett må beskrive metodikken som er brukt.

NVE forutsetter at Statnett benytter relevante tilgjengelige kilder for de ulike temaene, og at utredningene bygger på eksisterende kunnskap. Vi ber også om at Statnett i nødvendig grad kontakter nasjonale og regionale myndigheter, berørte kommuner, interesseorganisasjoner og lokale fagressurser og grunneiere i utredningsarbeidet. Alle kilder som er brukt i utredningsarbeidet skal framgå.

Statnett skal kort redegjøre for metoder og datagrunnlag som er benyttet i utredningene. De skal også opplyse om eventuelle utfordringer, mangler og usikkerheter i datagrunnlaget, metoden og vurderinger som er gjort. Bakgrunnen for dette er å sikre at utredningene er av tilfredsstillende kvalitet og mest mulig etterprøvbare. Det skal gjennomføres feltbefaringer/kartlegginger eller eventuelt begrunnes hvorfor det ikke er nødvendig. De ulike temautredningene for det meldte tiltak må ses i sammenheng der de utfyller hverandre eller dette er viktig for å kunne belyse konsekvensene, eksempelvis når det gjelder landskap og friluftsliv samt naturmangfold og kulturminner.

Statnett må vurdere konsekvensene for de ulike alternativene basert på fastsatt konsekvensgrad og eventuelle supplerende faglige vurderinger. Der tiltaket innebærer ulike kombinasjonsmuligheter, må utredningen vise konsekvensene av de aktuelle kombinasjonene.

Statnetts forslag til utredningsprogram omfatter i store trekk standard utredningskrav som NVE stiller i slike saker og danner dermed et godt utgangspunkt. NVE går ikke nærmere inn i en vurdering av disse kravene, men inkluderer dem i utredningsprogrammet på vanlig måte. Vi vil i de følgende kapitlene vurdere konkrete forslag til nye utredningskrav som har kommet i høringsuttalelsene. Statnetts forslag til utredningsprogram og de innkomne høringsinnspillene danner, sammen med NVEs vurderinger, grunnlaget og avgjøre hva som er beslutningsrelevante temaer. Vurderingen av temaene er inndelt på samme måte som disposisjonen i utredningsprogrammet.

3.6.2 Avbøtende tiltak

Av avbøtende tiltak som bør vurderes, har NVE hovedsakelig mottatt innspill om alternative traseer og alternative plasseringer av Isfjorden koblingsstasjon. Noen har også foreslått bruk av kabel gjennom Isfjorden, mens andre peker på mastetyper og bruk av grønne/kamuflerte master.

NVE tar inn et generelt krav om at avbøtende tiltak skal vurderes for alle relevante tema. Kravet er gitt i innledningen av utredningsprogrammet. Avbøtende tiltak kan ha positive virkninger for et tema, men negative virkninger for et annet tema. Kamuflerende tiltak vil for eksempel redusere de visuelle virkningene, men samtidig gjøre ledningen mindre synlig for luftfart og fugl. Vurderingen av avbøtende tiltak skal derfor inngå under de temaene som påvirkes. Statnett skal vurdere avbøtende tiltak som fuglemerking, kamuflerende tiltak, alternative mastetyper m.m. Vi har i utredningsprogrammet inkludert at traséjusteringer/nye traseer skal vurderes som alternativer til de som er meldt, og dette er også mulige avbøtende tiltak.

Når det gjelder transport og hvordan anleggsarbeidet skal gjennomføres, forutsetter NVE at det redegjøres for hovedtrekkene, og at det gis en generell vurdering av anleggsarbeidet i konsekvensutredningen. Dette gjelder for eksempel behovet for motorisert transport i utmark, nybygging av veier m.m. Permanent og midlertidig arealbruk skal beskrives i søknaden og vises på

kart. NVE forutsetter at arealbruk i forbindelse med anleggene, herunder anleggsarbeider og drift, i all hovedsak skal være avklart gjennom konsesjonsprosessen.

Når det gjelder avtaler om bruk av veier, vil NVE oppfordre Statnett til å samarbeide med grunneiere og rettighetshavere for å komme frem til gode løsninger for transportbehovet.

3.6.3 Arealbruk og forholdet til planer og vern

NVE har mottatt mange høringsinnspill om at tiltakene flere steder kan komme i konflikt med, eller må tilpasses annen eksisterende eller planlagt arealbruk. Blant annet nevnes det at kraftledningen vil kunne påvirke områder regulert til boligfelt, eksisterende skytebaner og verneområder. NVE stiller krav om at Statnett tallfester anleggenes arealbehov og utarbeider et arealregnskap. NVE registrerer at Statnett opplyser at de skal benytte arealressurskart AR5 (AR50 i områder hvor AR5 ikke er tilgjengelig) til å beskrive hva slags landareal som båndlegges. Det foreligger nå imidlertid et nytt Nasjonalt grunnkart som er mer detaljert og bedre egnet som grunnlag for å utarbeide arealregnskap. NVE ber derfor om at Statnett heller benytter dette til å beregne og tallfeste beslag av ulike arealtyper. Resultatene skal oppsummeres i en tabell som viser arealbehovet til de omsøkte anleggene og en tabell for arealbeslag per arealtype.

Rauma kommune med flere skriver at det bør vurderes mastetyper som fører til mindre arealbeslag og ryddebelte som et mulig avbøtende tiltak for å hensynta boligregulering i Holan II samt skytebanen i Isfjorden. NVE viser til at vi alltid stiller krav om at tiltakshaver skal beskrive om tiltakene er i konflikt med andre offentlige og private planer, og at de gir en oversikt over bebyggelse nær ledningstraseer og stasjonsområder. NVE ber Statnett vurdere bruk av mastetyper som minimerer arealbruken gjennom Isfjorden.

Flere høringsparter har spilt inn at de foreslåtte traseene går tett på og potensielt berører verneområder, noe også Statnett har omtalt i meldingen. Blant annet skriver Statsforvalteren i Møre og Romsdal med flere at etablering av ny trasé parallelt med gammel ledning for alternativ 1.0 vil påvirke randsonen av enten Oltervågen naturreservat eller Sotnakkvatnet naturreservat. Statnett skriver som svar til uttalelsene at de vil vurdere muligheten for å gjenbruke dagens trasé for å komme utenom begge naturreservatene. NVE viser til at i vernede områder, kan kraftledninger normalt ikke etableres med mindre det gjøres unntak fra eller endringer i vernebestemmelsene. Videre viser NVE til at områder/objekter som er vernet eller planlagt vernet etter naturmangfoldloven, kulturminneloven, plan- og bygningsloven eller vassdrag vernet etter «Verneplan for vassdrag», er standard krav i NVE sin søknadsveileder og er inkludert i utredningsprogrammet. Det skal vurderes om tiltaket kan påvirke verneverdi og verneformål.

Andre høringsparter viser til at noen av områdene som berøres av Statnetts foreslåtte alternativ 2 med tilhørende tverrforbindelser (alternativ A, B og C), er i dag regnet som inngrepsfrie natur- og myrområder. NVE viser til at dette dekkes av vår søknadsveileder hvor vi stiller krav til at tiltakshaver skal beskrive områder med urørt preg (SNUP), og at dersom tiltaket kan påvirke slike områder, skal konsekvensen vurderes. Dette er omtalt under kapittelet om arealbruk i utredningsprogrammet

3.6.4 Naturmangfold

Mange høringsparter er opptatt av hvordan naturmangfold vil påvirkes av Statnetts planer. Mange har spilt inn at de ønsker utredninger av hvordan dyr, fugler og naturtyper vil påvirkes. Flere har

også opplyst om områder som berøres av Statnetts meldte ledninger har større naturverdier, og at ulike fugl- og dyrearter holder til her. Andre høringsparter viser til at Statnetts planer berører myområder.

Tema naturmangfold er et sentralt tema i NVEs konsesjonsbehandling av nettanlegg. Søknader om anleggskonsesjon skal vurderes etter naturmangfoldloven §§ 8 til 12. Det innebærer at vi krever at det blir utført eller foreligger tilstrekkelig kartlegging av naturmangfold i området, utredninger av hvordan naturmangfoldet vil påvirkes og av hvordan tiltakshaver kan unngå og/eller redusere negative virkninger for naturmangfoldet. Vi legger en føre-var-tilnærming til grunn dersom det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om virkningene, og vi gjør også en vurdering av samlet belastning.

Vi gjentar ikke her alle de vanlige kravene til utredning av naturmangfold, men viser til at disse er spesifisert i utredningsprogrammet. NVE viser også til høringsuttalelsen til Statsforvaltaren i Møre og Romsdal som informerer Statnett om at arealet som er omfattet av meldingen er NiN-kartlagt av Miljødirektoratet i 2025, og at resultatene nå er tilgjengelige. NVE forutsetter at Statnett inkluderer disse resultatene i sine vurderinger.

Vi viser til 3.6.2 hvor vi stiller et generelt krav om at avbøtende tiltak skal vurderes for alle relevante tema. Fuglemerking er blant annet et avbøtende tiltak som skal vurderes.

3.6.5 Landskap og visualiseringer

Flere høringsparter er opptatt av tiltakets visuelle virkninger og uttrykker bekymring for at tiltaket blir synlig på store avstander. Enkelte ønsker at ledningen skal legges lenger vekk fra bebyggelse, mens andre ønsker at ledningen ikke skal gå gjennom områder uten tekniske inngrep. Andre er bekymret for stasjonsalternativenes synlighet for omgivelsene.

NVE bemerker at visualiseringer er en viktig del av kunnskapsgrunnlaget i vurderingen av visuelle virkninger, og vil derfor stille krav om at Statnett utarbeider visualiseringer av hvordan anleggene vil se ut i landskapet, herunder ledningstraseer, transformatorstasjoner/koblingsstasjoner, fjordspenn og eventuelle merkepliktige luftspenn med master.

NVE har i høringen fått konkrete forslag til områder og bestemte punkter som høringspartene ønsker visualiseringer av tiltaket fra. Aktuelle fotostandpunkt kan være ved bebyggelse som større bolig- og hytteområder, ferdselsårer og viktige turistattraksjoner, kulturmiljøer og friluftsområder. Statnett skriver, i forlag til utredningsprogram og som svar til høringsuttalelser som krever konkrete visualiseringer av tiltaket, at de skal lage en 3D-modell slik at det kan tas ut foto fra modellen på ønsket sted. NVE påpeker at ønskede visualiseringer fra Statnetts 3D-modell kan etterspørres, evt. visualiseres i forbindelse med åpne kontordager når modellen er klar. Berørte kommuner skal kontaktes for å velge representative fotostandpunkter. NVE har i tillegg stilt krav til spesifikke områder der tiltaket som minimum bør visualiseres basert på informasjon i høringsuttalelsene. Dette fremgår under kapitlet om landskap og visualiseringer i utredningsprogrammet. Visualiseringene skal gi et representativt bilde av tiltaket sett fra steder hvor mennesker oppholder seg.

Molde kommune ber om at lysmerkingen på fjordkryssingen av Fannefjorden (alternativ 2.0) skal visualiseres. Lyssetting bør unngås i størst mulig grad. NVE viser til vår søknadsveileder knytta til landskapsvirkninger, og at vi krever at dersom luftspenn og master må merkes som luftfartshinder, må vurdering av påvirkning legge dette til grunn.

NVE viser til at vi stiller krav om at utredningen for landskapsvirkninger skal følge metodikken i Miljødirektoratets veileder M-1941, hvor det spesifiseres at dersom tiltaket kan få virkninger for kulturmiljøer av vesentlig regional eller nasjonal interesse, skal dette utredes.

3.6.6 Kulturminner og kulturmiljøer

NVE ber i utredningsprogrammet at både kulturminner og kulturmiljøer beskrives, verdivurderes og vises på kart. NVE legger til grunn at Statnett beskriver kjente automatisk fredede kulturminner, vedtaksfredede kulturminner, nyere tids kulturminner og kulturmiljøer, og SEFRAK-bygninger. Møre og Romsdal fylkeskommune skriver i sin høringsuttalelse at det vil være nødvendig å gjennomføre en kartlegging og arkeologisk registrering jf. kulturminnelova § 9.

NVE viser til at vi alltid stiller krav om utredning av kulturminner og kulturmiljø, og vil også gjøre det i denne saken. Videre vil vi stille krav om at Statnett vurderer potensialet for funn av hittil ukjente automatisk fredete kulturminner. Statnett må videre redegjøre for hvordan negative virkninger for kulturminner og kulturmiljøer kan reduseres gjennom avbøtende tiltak som eksempelvis justering av ledningstraseen. NVE viser til at vi stiller krav om at utredningen for kulturminner og kulturmiljø skal følge metodikken i Miljødirektoratets veileder M-1941 der det presiseres at området som skal utredes må befares. NVE bemerker at befaring også vil være relevant i forbindelse med at det stilles krav om at det skal utarbeides visualiseringer der det forventes at tiltaket vil gi vesentlige visuelle virkninger for verdifulle kulturminner og kulturmiljøer. NVE stiller også krav til at det blant annet skal tas kontakt med lokalkjente for innhenting av informasjon.

3.6.7 Friluftsliv

Flere høringsparter trekker frem friluftsliv som et viktig utredningstema. Det pekes på flere områder, blant annet Brattsethaugen, Skarven, Breivikskaret, Nysetra, Herjevatnet, Bollfjellvatnet, Kvasstindskaret, Sladdehaugen, Ljøsådalen, Litjefjellet, Ingridsetra, Strandafjellet, Smørbotnen, Stormyra, Vengedalen, Romsdalseggen og plassering av koblingsstasjon ved Moa i Isfjorden.

NVE viser til at vi alltid stiller krav til at søker skal beskrive friluftslivet i tiltaks- og influensområdene. Direkte virkninger, eksempelvis som følge av nye barrierer for ferdsel, og indirekte virkninger, bl.a. som følge av redusert attraktivitet, skal utredes. Utredningene må ses i sammenheng med andre relevante temautredninger, eksempelvis naturmangfold og landskap.

I områder hvor det ikke er gjort kartlegging av friluftsliv, skal det vurderes om området er av betydning for friluftsliv og om tiltaket kan påvirke friluftslivet i vesentlig grad. Hvis dette er tilfellet, skal det gjennomføres kartlegging. NVE opplyser om at Statnett har fått alle høringsuttalelser oversendt og dermed er gjort kjent med områdene som er spilt inn i høringen, og videre at vi ber dem vurdere bruken av områdene.

3.6.8 Reiseliv

Enkelte høringsparter skriver at tiltaket vil kunne få negative konsekvenser for turismen i området. Rauma kommune mener at det må gjennomføres utredninger for turisme og reiselivsnæringen med tanke på merkevarebygging av Rauma kommune som naturdestinasjon.

NVE stiller krav om at Statnett skal beskrive viktige attraksjoner og områder for reiselivet i tiltaks- og influensområdet, og vurdere virkningene tiltaket vil gi for reiselivsnæringen.

3.6.9 Landbruk og andre naturressurser

3.6.9.1 Skogbruk, jordbruk og utmarksressurser

Flere høringsparter påpeker at Statnetts foreslåtte traseer vil ha negativ påvirkning på skogdrift og landbruk, og at konsekvensene må utredes. Sverre Solli med flere mener at meldte alternativ 1.0 over Brattsetgjerdet gård, sammen med eksisterende 420 kV infrastruktur samt eksisterende lavspentlinje på gårdseiendommen, vil medføre store negative virkninger for fremtidig gårdsdrift. Solli har utarbeidet, i samarbeid med Statnett, to nye forlag til justering av traseen rundt og utenfor gården som han ønsker vurdert. Statnett svarer på uttalelsen at de vil inkludere disse to justeringene av alternativ 1.0 inn i det fastsatte utredningsprogrammet. NVE forutsetter at Statnett utreder traséalternativene som Solli har fremlagt, se kapittel 3.5.3 for nærmere beskrivelse.

NVE stiller alltid krav om at Statnett må beskrive skogbruks-, jordbruks- og beitearealer og -aktivitet i tiltaks- og influensområdet og vurdere tiltakets virkninger for ressursgrunnlaget, driftsulemper og produksjon. Eventuelle virkninger av begrensninger i spredning av gjødsel og bruk av løpestrengfester til uttak av tømmer skal inngå i vurderingene. Videre skal også tap av dyrka og dyrkbar jord, beite og skogbruksareal beregnes. NVE poengterer at dette er dekket av vår søknadsveileder og utredningsprogram.

3.6.9.2 Andre naturressurser

NVE stiller krav om at Statnett må beskrive naturressurser i tiltaks- og influensområdet som kan bli berørt av tiltaket, herunder mineralressurser, og vurdere om, og eventuelt hvordan, tiltaket kan hindre eller begrense eksisterende eller fremtidig uttak av naturressursene. Videre viser vi til at vi har satt krav om at informasjon også skal innhentes fra relevante myndigheter, fagetater og foreninger samt tiltakshavere i områder med drift.

3.6.10 Forurensning og vannmiljø

Mange høringsparter er bekymret for at Statnetts planer vil ha negativ virkning på vannforsyningen i Isfjorden. Blant annet er det flere grunneiere og hytteeiere som skriver at det i Isfjorden ikke er kommunalt vann, men at vannforsyning kommer fra private brønner. Rauma kommune mener at det bør gjennomføres en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) for drikkevann i berørte områder. Mattilsynet påpeker at eksisterende vannledninger i eller nært tiltaket må kartlegges for å unngå skader og anbefaler at Statnett har dialog med kommunen med hensyn til dette. Videre skriver Mattilsynet at det bør sjekkes om tiltaket berører reservekilder for drikkevann og hvilke avbøtende tiltak som bør gjennomføres for å hindre forurensende avrenning i anleggsfasen. Statsforvaltaren i Møre og Romsdal skriver at det er viktig å belyse forurensning av alle vannforekomster i anleggs- og driftsfase.

Statnett skriver i sine svar til høringsuttalelsene at drikkevannskilder vil kartlegges, og konsekvenser skal utredes. Videre kommenterer Statnett at de skal sikre at drikkevannskilder ikke kommer til skade eller forurenses. Om dette skulle skje vil skadene utbedres eller erstattes. Som svar til Mattilsynets uttalelse skriver Statnett at de vil kontakte kommunen for å unngå skader på eksisterende VA-anlegg og at drikkevannskilder eller nedslagsfelt til drikkevannskilder vil kartlegges nærmere. Statnett vil også foreslå avbøtende tiltak relatert til drikkevann og forurensning.

NVE har i utredningsprogrammet stilt krav om at Statnett skal vurdere om anleggene vil ha virkninger for drikkevanns- eller reservevannkilder. Dersom det er fare for at anleggene kommer i konflikt med drikkevanns- eller reservevannkilder, skal tiltak beskrives. Videre har vi stilt krav om at kilder til forurensing fra anleggene skal vurderes, og risiko for forurensing vurderes. Dette inkluderer for eksempel oljeavrenning, spredning av forurenset grunn eller sedimenter og støv i anleggsfasen. Det stilles videre krav om at Statnett skal beskrives hvilke tiltak som skal gjennomføres for å unngå eller redusere risikoen for forurensing.

3.6.11 Støy

Mange er bekymret for støy fra de elektriske anleggene, spesielt i nærheten til boliger og der folk ferdes.

Statnett skriver som svar på høringsuttalelsene relatert til støy at dette skal kartlegges og vurderes i tråd med etablerte nasjonale standarder og vanlig praksis i konsesjonssøknader for nettanlegg.

NVE viser til vår søknadsveileder og at vi stiller krav til utredning av støy fra kraftledninger, transformatorstasjoner og koblingsstasjoner ved ulike værforhold. Der det er sannsynlig at nye anlegg kan gi økt støy for støyfølsom bebyggelse eller stille områder, skal det utarbeides støysonekart. Der nye anlegg fører til at støyfølsom bebyggelse eller stille områder får støy over grenseverdiene for industri med helkontinuerlig drift og impulslyd, eller der tiltak på eksisterende anlegg medfører merkbar økning i støynivåer for eksisterende bebyggelse eller stille områder, skal avbøtende tiltak vurderes basert på tiltakenes effekt, kostnad og gjennomførbarhet. NVE har ikke myndighet til å bestemme om kraftledninger skal luftfartsmerkes eller ikke, men mener at dersom den aktuelle strekningen må merkes må Statnett beskrive virkninger.

3.6.12 Klimagassutslipp

Noen høringsparter er bekymret for nedbygging av myrområder og økt utslipp av CO_2 til atmosfæren. Grunneiere Indre Stemmen skriver blant annet at alternativ 2.0 og C vil berøre natur- og myrområder som vil være viktig å bevare blant annet for karbonlagring.

NVE viser til Statnetts utredningsprogram der de skriver at det skal redegjøres for tiltakets klimagassutslipp. NVE mener at utbygging av fornybar energi og kraftnettet er en forutsetning for å redusere klimagassutslipp gjennom å legge til rette for elektrifisering av samfunnet. Det er i dag ikke en egnet metode for hvordan den positive virkningen av at det enkelte fornybartiltak skal beregnes og utslippsberegninger vil derfor vise netto utslippsøkning. NVE vil derfor ikke stille krav om at Statnett fullt ut utreder klimagassutslipp i henhold til kravene i Riksantikvarens og Miljødirektoratets veileder M-1941 eller utarbeider et klimagassbudsjett. Bygging av nettanlegg medfører likevel klimagassutslipp, der arealbruksendringer i de fleste tilfeller vil være den største utslippskilden og den mest relevante å utrede. NVE stiller derfor krav om at Statnett må beregne tiltakets virkninger på utslipp av klimagasser fra karbonrike arealer. Beregningene må ta for seg både permanente anlegg, som transformatorstasjoner, koblingsstasjoner og ledningstraseer, og midlertidige tiltak, som etablering av riggområder og anleggsveger.

NVE viser videre til 3.2 «Beskrivelse av planlagte anlegg og vedlegg til konsesjonssøknaden» der vi har stilt krav om at Statnett må redegjøre for hvordan de planlegger å gjennomføre tiltaket for å redusere klimagassutslipp fra materialer og anleggstransport i tråd med kravene i NVEs veileder for

konsesjonssøknad for nettanlegg. NVE presiserer at dette kravet ikke innebærer at Statnett må beregne klimagassutslippet fra materialer og anleggstransport.

3.6.13 Elektromagnetiske felt

Mange høringsparter er bekymret for elektromagnetisk stråling der kraftledningen er foreslått i nærheten til bebyggelse. Statnett skriver som svar på høringsuttalelsene relatert til elektromagnetiske felt at dette skal kartlegges og vurderes i tråd med etablerte nasjonale standarder og vanlig praksis i konsesjonssøknader for nettanlegg. Statnett mener videre at forslag til utredningsprogram er dekkende.

NVE viser til at det er Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) som er ansvarlig myndighet for problemstillinger knyttet til elektromagnetiske felt og helse i Norge. NVE forholder seg derfor til gjeldende anbefalinger fra DSA og forvaltningspraksis fastsatt av Stortinget i St.prp. nr. 66 (2005-2006) i konsesjonsbehandlingen. NVE viser også til kapittel 3.6.1.2 hvor vi ber om at Statnett vurderer alternative mastetyper, som avbøtende tiltak.

NVE stiller krav om at Statnett skal presentere oppdatert kunnskap om mulige helseeffekter for mennesker av elektromagnetiske felt, beregne utbredelsen av magnetfeltet basert på gjennomsnittlig strømstyrke i ledningen over året, presentere resultatene grafisk og angi hvilken avstand til ledningens senterlinje der magnetfeltet vil overstige 0,4 mikrotesla (µT). Dersom utredningen viser at boliger, barnehager og skoler blir eksponert for høyere verdier enn 0,4 µT skal avbøtende tiltak vurderes. NVE bemerker at 0,4 µT er et utredningsnivå fastsatt av DSA fordi det eksisterer en liten vitenskapelig usikkerhet på området. Grenseverdien for lavfrekvente magnetfelt fra strømnettet er derimot 200 µT ved kortvarig opphold. Det er ikke dokumentert noen negative helseeffekter ved eksponering av magnetfelt så lenge feltstyrken er lavere enn 200 µT. Befolkningen vil bli eksponert for slike nivåer.

3.6.14 Skipsfart, luftfart, kommunikasjonssystemer og annen infrastruktur

Avinor opplyser om at deler av alternativ 2.0 ligger på en terrenghøyde som er i konflikt med horisontal del av innflygingsflaten til Molde lufthavn. Avinor krever at Statnett gjennomfører en fullstendig operativ analyse av inn- og utflygningsprosedyrer til lufthavnen, og ber Statnett registrere eksakte koordinater og høyder for planlagte anlegg. Statnett skriver som svar til Avinors uttalelse at dersom alternativ 2.0 med fjordspenn over Fannefjorden blir valgt løsning vil eksakte koordinater og høyder for mastepunkter og ledninger registreres. Videre opplyser Statnett at det vil bli gjennomført operativ analyse og risikoanalyse som tilfredstiller Avinors krav.

Noen høringsparter er bekymret for sikkerheten til helikoptertrafikk til og fra sykehuset på Hjelset om nytt fjordspenn over Fannefjorden (alternativ 2.0) blir valgt løsning. Statnett bemerker i svar til dette at konsekvenser for flytrafikk vil bli utredet og hensyntatt.

NVE har et eget punkt om luftfart i utredningsprogrammet. Det skal vurderes om anlegget utgjør andre hindringer for luftfarten, spesielt for lavtflygende fly og helikopter. NVE stiller krav om at Statnett må oppgi hvilke luftspenn og/eller master som antas å måtte merkes etter forskrift om merking av luftfartshinder og beskrive hva slags merking som er aktuell.

NVE har også mottatt høringsinnspill om at tiltakene flere steder kan komme i konflikt med, eller må tilpasses annen eksisterende eller planlagt arealbruk. For eksempel skriver Statens vegvesen at de vil være restriktive med å tillate nye avkjørsler fra E39 til alle meldte transformatorstasjoner ved Fannefjorden. Statens vegvesen skriver videre at Statnett skal ha dialog med vegmyndighetene. NVE oppfordrer Statnett til å planlegge tiltaket slik at de minimerer konflikt og ulemper for annen arealbruk og stiller krav til at eventuelle konflikter med andre offentlige og private planer skal beskrives. NVE har i utredningsprogrammet satt krav om at Statnett skal beskrive virkninger for eksisterende eller planlagt infrastruktur, som f.eks. påvirkning på fylkes- og/eller riksveier.

3.7 Naturfare, sikkerhet og beredskap

Noen høringsparter peker på at hogst av skog i forbindelse med bygging av ledning vil kunne bidra til økt flom- og skredfare i Isfjorden som potensielt vil kunne føre til skade på folk og bebyggelse. Statnett svarer at vurdering av naturfare inngår i forslag til utredningsprogram og vil bli utredet. Videre skriver Statnett at for særlig utsatte strekninger må det gjennomføres nærmere kartlegging av grunnforhold og fare for skred.

NVE ber Statnett om å utrede naturfare og beredskap i tråd med kravene i kap. 6 Naturfare og beredskap i NVEs veileder for utforming av søknader om konsesjon for nettanlegg. Det skal vurderes fare både for naturgitt skade på omsøkte anlegg og for at bygging av anleggene kan medføre økt risiko for å utløse naturgitt skade på omgivelsene. Med naturgitt skade menes stormflo, flom, uvær, skogbrann, trefall m.m. Effekten av klimaendringer skal hensyntas der relevant. NVE legger til grunn at en vurdering av farer tilknyttet nærføring til/kryssing av eksisterende infrastruktur inngår i vurderingene.

NVE har også satt krav om at det skal beskrives om virkningene av anleggene, eller skade på anleggene, kan utgjøre en sikkerhetsrisiko for samfunn eller miljø. Dimensjonering og plassering av anleggene med tanke på fremtidige ekstremværhendelser skal beskrives og vurderes. I dette kapittelet skal også klimalaster, fare for ising, vindforhold og skred- og rasfare vurderes på relevante strekninger. Potensiell risiko for skade på nærliggende bebyggelse skal utredes.

Dersom utredningene viser at det er behov for sikringstiltak må dette også være inkludert i konsesjonssøknaden.

3.8 Forholdet til grunneiere og rettighetshavere

Flere grunneiere og rettighetshavere har informert om eksisterende infrastruktur på sin eiendom, herunder private brønner. Noen mener at tap av eiendom og forringelse og bruk av veier og eiendom som følge av Statnetts planer, må erstattes.

NVE oppfordrer Statnett til å involvere berørte grunneiere og rettighetshavere i det videre arbeidet og stiller krav til at de i søknaden må beskrive hvordan de planlegger å gjøre dette. NVE bemerker samtidig at masteplassering normalt først er aktuelt å diskutere i detaljplanleggingen av tiltaket siden dette ikke nødvendigvis er kjent på søknadstidspunktet. NVE mener derfor det er fornuftig å vente med detaljert dialog om dette til senere i prosessen til etter at en eventuell konsesjon er gitt.

NVE ber Statnett kommenterer hvordan de vil erstatte eventuelle økonomiske tap som berørte eiendommer påføres i henhold til gjeldende praksis. Vi ber også om at de redegjør for prinsipper og fremgangsmåte for erstatning av grunn og rettigheter.

3.9 Utredningskrav som ikke er inkludert i utredningsprogrammet

Noen høringsinstanser har fremmet krav om utredninger som NVE ikke mener er beslutningsrelevante for å avgjøre konsesjonssaken. Disse kravene vil ikke bli tatt med i utredningsprogrammet og NVE vil ikke kreve at Statnett skal utrede dette videre. Nedenfor følger en gjennomgang av hvilke utredningskrav vi ikke har inkludert, og begrunnelse for dette.

3.9.1 Traséalternativ

3.9.1.1 Justering av alternativ 1.0 ved Breivika i Isfjorden

Joar Olof Nivfors (NVE-ref. 202212975-48) har foreslått tre alternative justeringer av alternativ 1.0 mellom Breivika og Breivikvatnet for å avbøte eksisterende og fremtidig hyttebebyggelse i Breivikskaret. Nivfors sine forslag innebærer at traseen vinkles opp Breiviklia noe tidligere enn planlagt slik at traseen kommer øst for dagens bebyggelse i Breivikskaret (se figur 5).

Statnett skriver i sine kommentarer at de vil vurdere justeringer ved Breivikskaret med referanse til høringsuttalelse fra Johnny Hansen (se kapittel 3.5.3 for detaljer). Statnett ønsker ikke å utrede Nivfors sine forslag til justert trasé ettersom spennet til disse tre alternativene blir brattere og lengre samt at mastene blir mer eksponert og vil gå i mer krevende terreng.

NVE viser til Statnetts vurderinger om mer kompliserte forhold ved bygging og drift av Nivfors sine foreslåtte alternativer. NVE viser til at for å få tilstrekkelig sikkerhet ved lengre spenn her må Statnett bygge større og kraftigere master enn de vanligvis gjør. NVE mener også at foreslåtte nye traseer opp Breiviklia, med tilhørende skogrydding, vil bli betydelig mer synlig samtidig som det vil føre til økt fare for luftfart. For å hensynta hyttebebyggelsen ved Breivikskart har NVE pålagt Statnett å utrede justeringer av alternativ 1 (viser til kapittel 3.5.3 for detaljer). NVE mener det ikke er hensiktsmessig å be Statnett om å utrede disse tre alternativene.

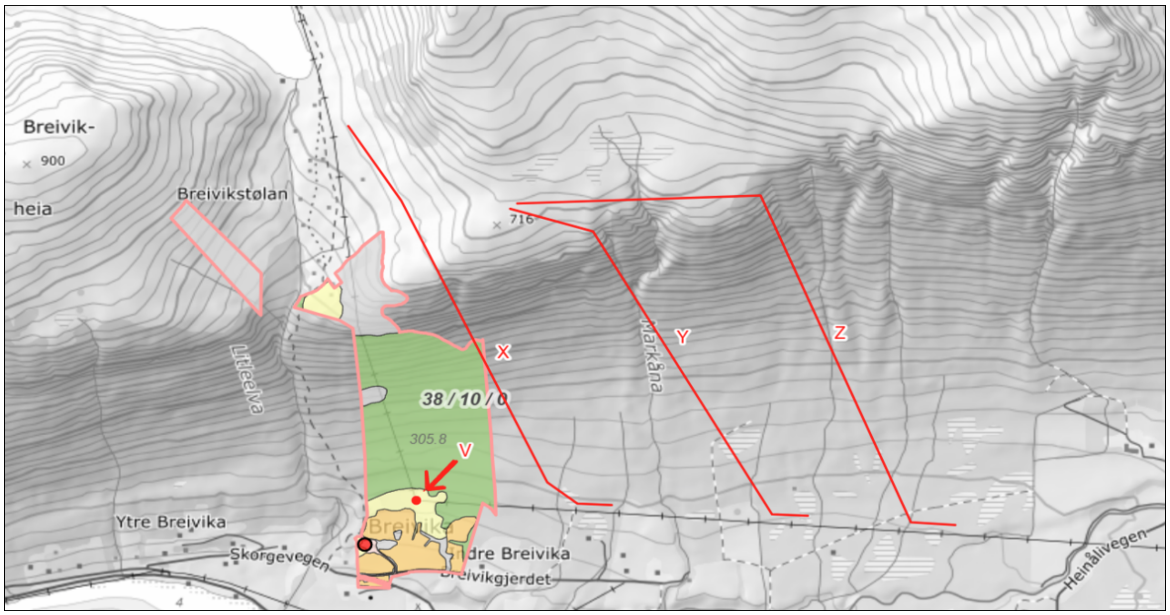

Figur 5: Kart som viser tre alternative justeringer (x, y og z) til meldt trasé fra Breivika til Breivikvatnet. Kilde: Uttalelse fra Joar Olof Nivfors.

3.9.1.2 Justering av alternativ 2.0 ved Breivika i Isfjorden

Linda Oftedal Vik og Kjell Magne Brevik (NVE-ref. 202212975-42 og 57) har foreslått en justering av alternativ 2.0 mellom Breivika og Breivikheia, som innebærer at traseen føres lenger mot vest langs Breiviklia før den vinkles opp mot Breivikheia som vist på figur 6. En slik løsning vil ifølge Vik og Brevik skåne hyttefelt og bevare landskap og natur i Breivikskaret, samt redusere samlet belastning for grunneiere og brukere av området. Løsningen vil også begrense fjernvirkningen.

Statnett skriver som svar på uttalelsen at en slik løsning vil føre til komplisert anleggsarbeid i en bratt fjellside siden de må ha en fysisk anleggsplass ved vinkelpunktet (punkt B i figuren) for ledningen.

NVE mener at alternativet Vik og Brevik ønsker utredet vil ha større konsekvenser for landskap enn Statnetts meldte alternativer. Ny trasé langs fjorden vil føre til et bredt ryddebelte som vil bli godt synlig i landskapet, og ledningen vil bli mer eksponert for potensielle skredhendelser i det bratte terrenget. NVE vurderer også at det vil være vanskelig for Statnett å anlegge en sikker anleggsplass i den bratte fjellsiden. NVE er enige med Statnett at det ikke er ønskelig å gå videre med alternativet og vil derfor ikke stille krav om at det utredes videre.

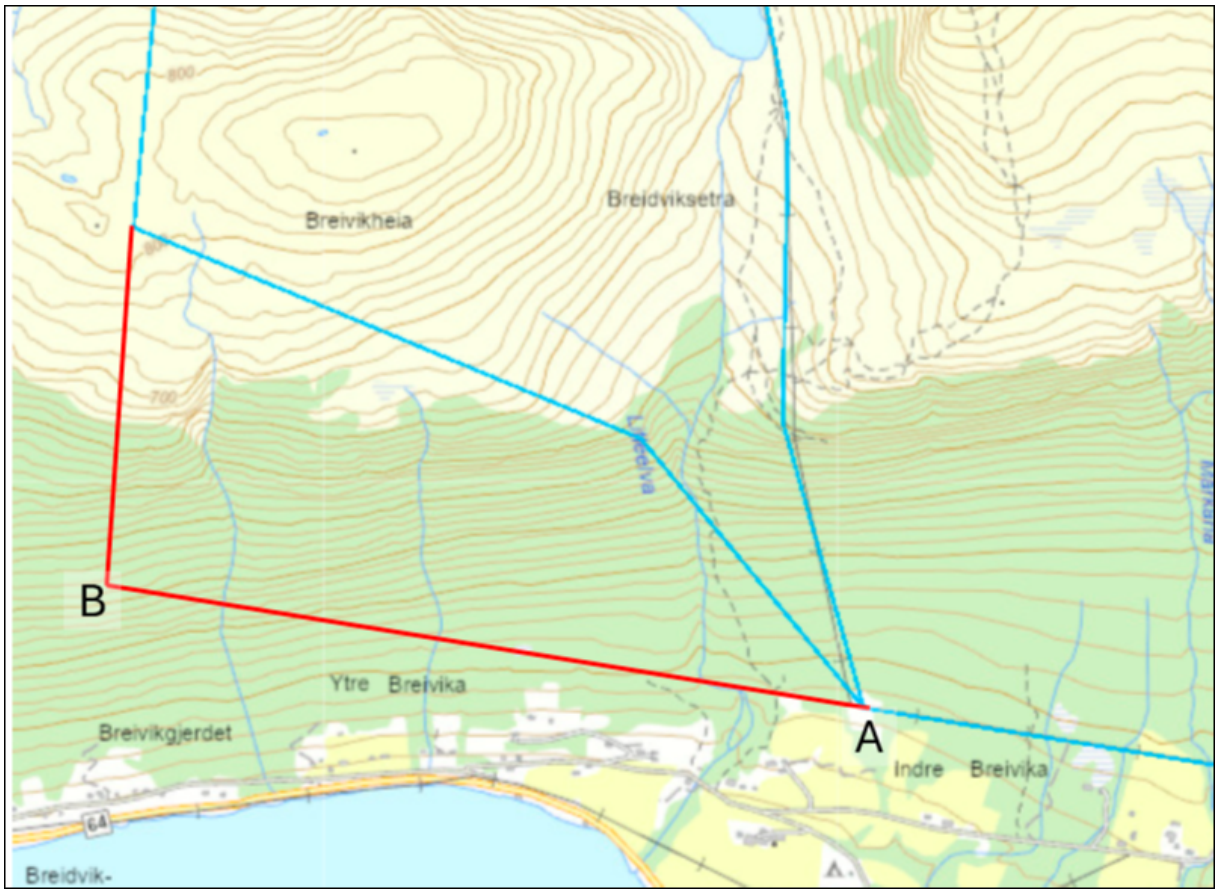

Figur 6: Kart som viser meldte alternativer (blå) og forslag til justert trasé (rød) rundt Breivikheia. Kilde: Uttalelse fra Linda Oftedal Vik og Kjell Magne Brevik, og modifisert av Statnett.

3.9.2 Stasjonsalternativer i Isfjorden

Arne Hop (NVE-ref. 202212975-19) mener at stasjonsalternativ A (Moa) i Isfjorden kan trekkes lenger mot nordvest for å gi mindre visuelle virkninger for beboere. Statnett påpeker at området som foreslås av Hop er vesentlig brattere enn foreslått plassering for Moa koblingsstasjon. Statnett anser alternativ plassering som uegnet for en stasjonsløsning. NVE er enige i Statnetts vurderinger om at alternativ plassering er bratt og vanskelig å utvikle, samtidig som stasjonen da vil komme nærmere elva Isa med større fare for flomskader på stasjonen og forurensing av vassdraget samt at området vil trenge mye arrondering.

Arne Hop foreslår også to helt nye alternative plasseringer av koblingsstasjon i Isfjorden. Begge plasseringene ligger i området der elva Venjeåa renner ut i elva Glutra. Hop mener disse plasseringene vil ha mindre negative konsekvenser for beboere siden plasseringene ikke vil medføre noen visuell påvirkning og ikke komme i konflikt med turstier. Statnett skriver som svar til Hop sin uttalelse at begge de foreslåtte alternative plasseringene ligger tett på elv med tilhørende flomfare og behov for erosjonssikring. Områdene er også kupert og vil kreve mye grunnarbeid. Videre skriver Statnett at plasseringene vil føre til kort avstand til tre eksisterende ledninger som begrenser tilgjengelig areal. NVE konstaterer at begge de foreslåtte plasseringene ligger tett på elv og i kupert område. Vi konstaterer også at områdene ligger innenfor aktsomhetsområde for flom og kvikkleire. NVE vurderer at begge de foreslåtte alternative plasseringene som Hop har framlagt ikke skal utredes av Statnett.

3.9.3 Sjø- eller jordkabel utover en generell vurdering

NVE har mottatt innspill fra myndigheter, interesseorganisasjon og privatpersoner, som handler om at den nye ledningen bør vurderes bygget som sjø- eller jordkabel for å avbøte bebyggelse og landskapsvirkninger i Isfjorden i Rauma kommune. Høringspartene mener at kabel blant annet vil minimere visuelle virkninger, ivareta friluftsinteresser og redusere nærføringsulemper. Statnett viser til at bruk av kabel er inne i forslag til utredningsprogram (kapittel 5.1).

NVE presiserer at bruk av jordkabel i transmisjonsnettet er en totalvurdering av nytte og kostnader basert på gjeldende forvaltningsstrategi for bygging av kraftledninger gitt i Stortingets behandling av Meld. St. 14 (2011– 2012), også kjent som Nettmeldingen. I Nettmeldingen redegjøres det for hvilke prinsipper som gjelder for bruk av jord- og sjøkabel ved nettutbyggingen i Norge.

NVE bemerker at hovedtrekket i Stortingets retningslinjer er at bruken av kabel skal være gradvis mer restriktiv med økende spenningsnivå og at det derfor sjeldent vil være aktuelt med en full utredning av kabel som alternativ til luftledning på de høyere spenningsnivåene. Muligheten for kabel skal likevel alltid vurderes, men hvor grundige vurderingene skal være avhenger av hva som er beslutningsrelevant i den enkelte sak og kriteriene for når bruk av kabel kan være aktuelt. For kraftledninger i transmisjonsnettet, med spenningsnivå på 300 og 420 kV, er hovedregelen at kraftledninger skal bygges som luftledning med mindre

> *(…) luftledning er teknisk vanskelig eller umulig, som for eksempel i byer og ved kryssing av større sjøområder.*

Eller

dersom ekstrakostnaden for kabling av en begrenset delstrekning kan forsvares med at det girsærlige miljøgevinster sammenliknet med luftledning og/eller en begrenset strekning med kabling kan gi en vesentlig bedre totalløsning alle hensyn tatt i betraktning.

NVE viser til at det allerede går en luftledning mellom Isfjorden og Fannefjorden, og at det derfor verken er teknisk vanskelig eller umulig å bygge en ny ledning på samme strekning. Spørsmålet er derfor om mulighetene for sjøkabel eller jordkabel tilfredsstiller kravene i det andre unntakstilfellet i Stortingets retningslinjer for bruk av kabel. NVE viser til at unntaket kun gjelder for en begrenset delstrekning. NVE er kjent med at bygging av kabel i transmisjonsnettet er teknisk krevende. Sjø- og jordkabler har andre elektriske egenskaper enn luftledninger, noe som har konsekvenser for spenningsforholdet og spenningskvaliteten. Det er derfor behov for å ha reaktorer og kompenseringsanlegg på land for å drifte jord- og sjøkabler. Slike anlegge er både kostbare og krever store arealer.

NVE mener at jordkabler ofte fører til større arealbeslag enn en luftledning, fordi det ofte medfører masseutskiftning og påvirker drenering og vegetasjon. Kabelgrøfter og deponier vil være store, irreversible naturinngrep mens arealet for en luftledning med mastepunkter og ryddebelte, vil kunne tilbakeføres en gang i fremtiden dersom ledningen rives. For kabler på dette spenningsnivået vil det i tillegg være behov for en vei langs hele kabelgrøften. Sjøkabler kan potensielt ha store miljøvirkninger i anleggsfase, og legging av kabelen kan ødelegge marint naturmangfold. I området der sjøkabelen skal opp på land må det også ofte sprenges eller graves grøfter. I tillegg krever sjøkabler større anlegg på land, noe som vil påvirke strandsonen.

NVE kan ikke se at det er delstrekninger på forbindelsen i Isfjorden hvor merkostnaden av kabling kan forsvares med at det gir særlige miljøgevinster eller gir en bedre totalløsning alle hensyn tatt i betraktning. NVE vil derfor ikke be Statnett om å utrede sjøkabel utover vårt krav om at Statnett skal gjøre en generell vurdering av kabel som alternativ til luftledning, herunder forskjeller i tekniske egenskaper og kostnader. Vi ber også her om at nyttevirkninger ved kabel skal vurderes opp mot ulempene. Stortingets retningslinjer for bruk av kabel som alternativ til luftledning, nedfelt i Stortingsmelding nr. 14 (2011–2012), skal være førende for vurderingene.

3.9.4 Kryssing av dagens ledning og/eller gjenbruk av dagens trasé, utover en generell vurdering

Flere høringsparter ønsker at kraftledningen bør gå i samme trasé som dagens ledning, og at denne har færre negative virkninger enn Statnetts nye meldte alternativer. Noen skriver også at Statnett bør bygge slik at de krysser dagens ledning ved flere punkter for å hensynta bebyggelse, nærføring og verneområder.

Statnett skriver som svar på uttalelsene at dagens 132 kV ledning ikke kan rives før ny ledning er satt i drift siden det er en viktig ledning for forsyningssikkerheten på Nordmøre og Romsdal. Videre skriver Statnett at kryssing av dagens ledning på flere punkter er arbeidskrevende og kan ikke gjennomføres uten strømavbrudd på dagens ledning. Arbeidsoperasjoner flere steder under en utkobling krever flere arbeidslag og krevende koordinering som igjen introduserer risiko for HMS-hendelser og ytterligere avbrudd i strømforsyning til området. Statnett skriver likevel at de vil vurdere kryssing og eventuelt gjenbruk av trasé for enkelte punkter der det gir store gevinster for natur og miljø.

NVE
Norges vassdrags-
og energidirektorat

NVE støtter Statnetts vurdering av at gjenbruk av dagens 132 kV-trasé ikke er et hensiktsmessig alternativ fordi det vil kreve langvarig utkoblinger, og dermed skape utfordringer for forsyningssikkerheten i området. NVE vil derfor ikke kreve at Statnett utreder gjenbruk av hele dagens trasé, men vurdere kryssinger og gjenbruk av mindre deler av dagens trasé.

3.9.5 Utredningstemaer

3.9.5.1 Folkehelse

Noen høringsparter mener at tiltakets påvirkning på folks helse og trivsel skal vurderes. Blant annet krever Rauma kommune at en uavhengig helsefaglig vurdering av 420 kV ledningens konsekvenser på helse, særlig barn, eldre og utsatte grupper gjennomføres.

NVE bemerker at folkehelse normalt ikke utredes for de fleste nettanlegg siden det vanligvis er en mindre relevant problemstilling i slike saker. NVE registrerer videre at Miljødirektoratet i sin veileder M-1941 for temaet friluftsliv skriver at det ikke eksisterer en anerkjent metodikk for konsekvensutredning av folkehelse. Videre skriver de at en omtale av folkehelse uansett må samkjøres med utredning av virkninger for blant annet friluftsliv for å unngå dobbeltelling. NVE viser til at vi stiller grundige krav til utredning av virkninger for friluftsliv og øvrige temaer som kan ha eventuelle virkninger for folkehelsen, og vil ikke stille krav om egen utredning av folkehelsen.

4 Oppsummering og videre behandling

4.1 Oppsummering

På bakgrunn av melding med forslag til utredningsprogram fra Statnett, innkomne merknader og egne vurderinger, har NVE fastsatt et utredningsprogram for den planlagte byggingen av 420 kV kraftledning Isfjorden–Fannefjorden, ny Fannefjorden transformatorstasjon og ny Isfjorden koblingsstasjon. Utredningsprogrammet er spesifisert i eget brev av i dag, NVE ref. 202212975-71.

Når det gjelder de ulike fagtemaene som skal utredes, har NVE tatt utgangspunkt i Statnetts foreslåtte utredningsprogram, tidligere fastsatte utredningsprogram for liknende tiltak, innkomne høringsuttalelser og NVEs egne vurderinger. I tillegg til de traseene Statnett har foreslått, krever NVE at de vurderer enkelte traséjusteringer og alternative traseer, etter innspill i høringsprosessen. Dette er beskrevet i kapittel 3.5 i dette dokumentet.

NVE har også inkludert flere av kravene som er mottatt gjennom den offentlige høringen av meldingen med noen unntak. Hvilke krav vi har valgt å utelate og bakgrunnen for dette er beskrevet i kapittel 3.9 i dette dokumentet.

NVE understreker at informasjonen som fremkommer i en søknad etter energiloven med tilhørende utredninger basert på dette utredningsprogrammet vil utgjøre beslutningsgrunnlaget for NVEs konsesjonsavgjørelse sammen med de høringsinnspill vi mottar gjennom den offentlige høringen. NVE mener dette vil gi et godt grunnlag for å vurdere om det er behov for anleggene og vurdere virkningene av anleggene.

NVE bemerker at det fastsatte utredningsprogrammet er å anse som en prosessledende beslutning, ikke et enkeltvedtak, og kan derfor ikke påklages.

4.2 Videre saksbehandling

Søknaden og konsekvensutredningen som Statnett skal utarbeide i tråd med kravene i utredningsprogrammet vil bli sendt på offentlig høring. Skulle det eventuelt bli behov for ytterligere opplysninger og/eller utredninger i behandlingen av søknadene med konsekvensutredning, vil det være mulig å kreve tilleggsutredninger. Når myndighetene mener saken er tilstrekkelig belyst, vil vi vurdere om tiltaket bør gis konsesjon og på hvilke vilkår.

A Vedlegg – Høringsparter

Meldingen med forslag til utredningsprogram ble sendt på høring 16. april 2025. Fristen for å komme med merknader ble satt til 13. juni 2025. Molde og Rauma kommune ble bedt om å legge meldingen ut til offentlig ettersyn og å orientere aktuelle lokale velforeninger, idrettslag, interesseorganisasjoner med flere om meldingen. Den offentlige høringen av meldingen ble kunngjort i Norsk lysingsblad og i avisene Romsdals Budstikke og Åndalsnes Avis 25. april 2025. Følgende instanser fikk meldingen på høring:

Molde kommune fikk innvilget utsatt høringsfrist til 19. juni 2025. Rauma kommune og Møre og Romsdal Bondelag fikk innvilget utsatt høringsfrist til 20. juni 2025. De nevnte kommunene ønsket politisk behandling av høringsuttalelsen og fikk beskjed om at administrasjonens innstilling måtte sendes innen høringsfristen 13. juni 2025, men at vedtaket kunne ettersendes etter politisk behandling innen de innvilgede datoene.

Følgende instanser fikk meldingen på høring:

- Allskog SA
- Avinor AS
- Birdlife Norge
- Den Norske Turistforening
- Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet
- Elinett AS
- Fortidsminneforeningen i Møre og Romsdal
- Forum for natur og friluftsliv i Møre og Romsdal
- Landbruksdirektoratet
- Linja AS
- Luftfartstilsynet
- Mattilsynet
- Mellom AS
- Miljødirektoratet
- Molde kommune
- Møre og Romsdal Bonde- og Småbrukarlag
- Møre og Romsdal Bondelag
- Møre og Romsdal fylkeskommune
- Møre og Romsdal Natur og Ungdom
- Norges Bondelag
- Norges Luftsportforbund
- Norges Miljøvernforbund
- Norges Skogeierforbund
- Norskog
- Rauma kommune
- Romsdalsnett AS
- Statens vegvesen
- Statsforvaltaren i Møre og Romsdal

- Sunnmøre Friluftsråd

Følgende instanser fikk meldingen til orientering:

- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
- Energidepartementet
- Norsk institutt for by- og regionforskning

Statnett orienterte berørte grunneiere/rettighetshavere og naboer/gjenboere til stasjonsalternativene om meldingen ved å videresende NVEs høringsbrev med informasjon om folkemøtene.

NVE mottok totalt 49 høringsuttalelser til meldingen om 420 kV kraftledning mellom Isfjorden og Fannefjorden, og nye stasjonsalternativer i Isfjorden og Fannefjorden. Høringsuttalelsene og søkers kommentarer er tilgjengelige via offentlig postjournal (eInnsyn) www.einnsyn.no og/eller sakens nettside www.nve.no/16100/A.